

D O M

afsagt den 16. oktober 1996 af Vestre Landsrets 2. afdeling
i ankesag S-0262-96

Anklagemyndigheden

mod

Tiltalte

Den indankede dom er afsagt den 11. januar 1996 af Kriminalretten i Frederikshavn.

Også for landsretten er sagen behandlet under medvirken af domsmænd.

Tiltalte har for landsretten principalt nedlagt påstand om, at den indankede dom ophæves, og sagen hjemvises til fornyet behandling ved byretten. Subsidiært har tiltalte nedlagt påstand om frifindelse.

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om, at byretsdommen ikke ophæves, og har subsidiært påstået skærpelse.

Landsretten har besluttet at behandle hjemvisningspåstanden særskilt.

Det fremgår af sagen, at spørgsmålet om byretsdommerens habilitet af anklagemyndigheden har været rejst i forbindelse med kriminalrettens behandling af sagen.

I en skrivelse af 12. oktober 1995 fra Kriminalretten i Frederikshavn til advokat Poul Giversen, der var beskikket som forsvarer under sagen i kriminalretten, hedder det:

"....

I forbindelse med fremsendelsen har anklagemyndigheden henledt min opmærksomhed på, at der eventuelt

bør medvirke sætthedom, da tiltalen vedrører noget, der skulle være sket under en stævningsmands udøvelse af sit hverv.

Hertil bemærkes, at stævningsmænd ansættes og afskediges af Civilretten. Stævningsmænd er således ikke mine underordnede og de modtager ingen form for instruktioner af mig. Jeg har til dato ikke set og ikke talt med den pågældende stævningsmand. Kriminal- og skifteretten benytter naturligvis stævningsmændene, men det gør retten i Ålborg også, hvis de skal have noget forkyndt i Frederikshavn. Jeg anser mig derfor ikke for inhabil i sagen.

Hvis De eller Deres klient har en modsat opfattelse, er De naturligvis velkommen til at forsøge at overbevise mig om, at jeg tager fejl. Herudover er det min opfattelse, at dette brev indeholder en afgørelse, som kan kæres, jfr. retsplejelovens § 64, men jeg beder Dem/Deres klient overveje spørgsmålet nu, idet De ikke må påregne, at en berammet domsmandssag vil blive udsat på afventning af et eventuelt kære-mål."

Person 1 har for landsretten forklaret, at han blev ansat som stævningsmand af Civildommeren i Frederikshavn den 22. maj 1995. Han foretager forkyndelser for både civilretten og kriminalretten og også for andre retter og advokater, der anmoder herom. Han har kun været på kriminalrettens kontor et par gange, idet dokumenter, der skal forkyndes, normalt lægges til ham i en bakke i civilretten. Han havde ikke forud for domsforhandlingen i byretten haft nogen personlig kontakt med kriminaldommeren.

Person 3, Frederikshavn, har som vidne forklaret, at hun har været ansat i kriminalretten i cirka 20 år. Hun er sekretær for dommeren. Når kriminalretten skal have noget forkyndt, foregår det normalt ved, at tilsigelsen lægges til stævningsmændene i deres bakke i civilretten. Kun i tilfælde, hvor der er særlige problemer, kommer stævningsmændene i kriminalretten. Der er ansat cirka 20 medarbejdere ved retterne i Frederikshavn. Stævningsmændene deltager ikke i personalearrangementer, såsom julefrokoster og lignende.

Anklagemyndigheden har i et processkrift af 12. juni 1996 bl.a. anført følgende:

".....
Det er anklagemyndighedens opfattelse, at der ikke foreligger omstændigheder, som er egnede til at

rejse tvivl om dommerens fuldstændige upartiskhed, jf. retsplejelovens § 61.

Anklagemyndigheden har herved navnlig lagt vægt på, at stævningsmanden er ansat af civildommeren og således også i sit arbejde er undergivet dennes instruktionsbeføjelser, ligesom kriminaldommer Person 4 ikke tidligere forud for domsforhandlingen har set eller talt med den pågældende stævningsmand."

Tiltaltes forsvarer for landsretten, advokat H. Rønnow Jessen har i et processkrift af 2. september 1996 bl.a. anført følgende:

"Det gøres gældende, at Kriminaldommeren i Frederikshavn var inhabil under henvisning til de regler, der er anført i artikel 6 stk. 1 i Menneskerettighedskonventionen og i henhold til retsplejelovens § 61.

Som nærmere begrundelse for påstanden anføres, at den påståede forurettede, er ansat som stævningsmand for Retterne i Frederikshavn.

Indledningsvis bemærkes, at det forhold, at spørgsmålet om habilitet har været behandlet i Kriminaldommerens skrivelse af den 12. oktober 1995 til advokat Poul Giversen, uden af denne skrivelse tilsyneladende har givet nogen reaktion, hverken fra tiltalte eller forsvarers side, at det forhold, at inhabilitet ikke er gjort gældende ved Kriminalrettens behandling af sagen, er uden betydning for Landsrettens afgørelse i denne sag, jfr. U1996 pag. 1740.

Derudover anføres, at kravene til en dommers upartiskhed er meget strenge.

Dommere skal således være både subjektive og objektive upartisk.

Det gøres i denne forbindelse gældende, at kriminaldommeren i Frederikshavn, både subjektivt og objektivt ikke har været upartisk.

Med hensyn til den subjektive inhabilitet anføres, at det ikke kan udelukkes, at kriminaldommeren er påvirket af, at det pågældende vidne (forurettede) har tilknytning til dommerkantoret som stævningsmand, og at det ikke kan udelukkes, men tværtimod må anses at være sandsynligt, at selve en episode, som den pågældende forurettede påstår at have været udsat for, har været diskuteret og omtalt på dommerkantoret. Det er således uden betydning, om kriminaldommeren iøvrigt har kendt den pågældende stævningsmand.

Særlig med hensyn til den objektive habilitet gøres gældende, at den pågældende stævningsmand er tilknyttet Retterne i Frederikshavn, og at han virker

som stævningsmand både for Civilretten og Kriminalretten.

Ansættelsesforholdet er både for stævningsmanden og Retternes øvrige personale samt dommeren formelt ansættelse under Justitsministeriet. Retterne er beliggende i samme bygning.

Uanset om selve beskikkelsen som stævningsmand sker ved Civildommerens foranstaltning, vil selve stævningsmandens arbejdsområde medføre, at han har en relation til Kriminalretten, idet stævningsmændene også udfører forkyndelser for Kriminalretten, og stævningsmændenes arbejde vil derfor også blive vurdering af kriminalretten, og eventuelt give anledning af påtale, instruktioner eller andet, uanset om dette af formelle grunde skal ske gennem Civildommeren.

For tiltalte har der foreligget omstændigheder, der er egnede til for ham, at rejse begrundet tvivl om dommerens upartiskhed, idet det for tiltalte må se ud som om, at Kriminaldommeren skal vurdere "en ansats" forklaringer og troværdighed.

...."

3 voterende udtaler: Vi lægger til grund, at en dommer ikke kan medvirke i en straffesag, hvor den forurettede er ansat på dommerkontoret eller har anden nær arbejdsmæssig tilknytning til kontoret, og hvor det forhold, der er til pådømmelse, har fundet sted i forbindelse med forurettedes udførelse af dette arbejde. Dette må gælde uanset den pågældendes arbejdsfunktion, uanset om dommeren konkret har et samarbejde med den pågældende, og uanset om den pågældende har været ansat i kortere eller længere tid. Dette må selvsagt gælde i retskredse, hvor der er ét embede med to dommere. Efter vores opfattelse bør det imidlertid også gælde i tilfælde, hvor der som i Frederikshavn er et civildommerembede og et kriminaldommerembede. Vi finder derfor, at der foreligger omstændigheder, der er egnede til at rejse tvivl om dommerens fuldstændige upartiskhed, jf. retsplejelovens § 61, og stemmer for at ophæve dommen og hjemvise sagen til fornyet behandling ved byretten.

3 voterende udtaler:

Person 1 er ansat som stævningsmand af civildommeren i Frederikshavn, og det dokument, han skulle forkynde for tiltalte, vedrørte en sag ved civilretten. Forkyndelse af dokumenter for kriminalretten sker efter det oplyste på den måde, at dokumentet lægges til stævningsmanden i en bakke i civil-

retten, og **Person 1** kommer kun i sjældne tilfælde i kriminalretten. Kriminaldommeren og **Person 1** havde ikke haft personlig kontakt med hinanden forud for domsforhandlingen i byretten den 11. januar 1996, og kriminaldommeren har efter det oplyste ikke nogen arbejdsmæssig relation til stævningmændene. Under disse omstændigheder finder vi, at kriminaldommeren ikke har været inhabil.

Efter udfaldet af stemmeafgivningen gælder det for tiltalte gunstigste resultat, således at dommen ophæves, og sagen hjemvises til fornyet behandling ved byretten.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Den indankede dom ophæves, og sagen hjemvises til fornyet behandling ved byretten.

Det offentlige skal betale sagens omkostninger for begge retter.

Lilholt

Bjerg Hansen

Anne-Mette Gedbjerg
(kst.)

cfr.

Uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret,

Viborg, den 22. oktober 1996

Sagsbehandler